

Tájékoztató a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet szabályozásról

2013. szeptember 1-jei hatállyal a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (fiatal felnőtt) fogalma és e tény fennállásának megállapítása, mint a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedések egyike, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (a továbbiakban: Gyvt.) került szabályozásra. A szabályozás célja a gyermek hátrányainak kompenzálása, esélyeinek növelése kora gyerekkortól fiatal koráig, minél sikeresebb társadalmi integrációjának elősegítése érdekében.

A Gyvt. 67/A. §-a értelmében a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet szempontjából meghatározó tényezők a következők:

- a) a szülő, a családba fogadó gyám (a továbbiakban: gyám) iskolai végzettsége alacsony; legfeljebb alapfokú végzettség;
- b) a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága;
- c) az elégtelen lakáskörülmények;
- d) a nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátás.

Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermekét egyedül nevelő szülő, illetve a családbafogadó gyám legmagasabb iskolai végzettsége alacsony - (az alacsony iskolai végzettség igazolása a kérelmen megtett önkéntes nyilatkozattal történik)
- b) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a családbafogadó gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására (foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy rendszeres szociális segély) jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi központ - (az alacsony foglalkoztatottság fennállását az eljáró hatóság ellenőrzi)
- c) a gyermek szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy az eljárás során felvett környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek - (elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény)

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében fenti három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, lakókörülmény) legalább kettő fennáll. Halmozottan hátrányos helyzetű továbbá a nevelésbe vett gyermek és az utógondozói ellátásban részesülő, tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A jegyzői gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítására irányuló eljárás során - az ügyfél erre irányuló kérelme esetén - megvizsgálja a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását is. Amennyiben a feltételek fennállnak, a jegyző a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosító határozat meghozatalával egyidejűleg, azzal azonos időtartamra, de külön döntéssel megállapítja, hogy a gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet meghatározása nem érinti a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kötődő kedvezményeket. Így a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek - függetlenül attól, hogy hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű - továbbra is jogosult az ingyenes tankönyvre, a bölcsődében, az óvodában és az iskola 1-8. évfolyamán az ingyenes gyermekétkeztetésre, a szociális nyári gyermekétkeztetésben való részvételre és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó minden egyéb juttatás, kedvezmény igénybevételére.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek különböző kedvezményekre jogosultak (pl. ingyenes étkeztetés, ingyenes tankönyvellátás, pluszpontok felsőoktatási felvételi eljárásban, kollégiumi kedvezmény, felzárkóztatási programok biztosítása, óvodáztatási támogatás).